

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: a) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum - Ústav odborného vzdělávání - Karlovy Vary, Sokolovská 875/167, Karlovy Vary, b) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum regionální pobočka Znojmo, Josefská 612/15, Brno, c) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum regionální pobočka Vyškov, Josefská 612/15, Brno, d) Česká účetní rada, KRAJSKÉ REGIONÁLNÍ CENTRUM REGION BÍLÉ KARPATY, Zarámí 4077, Zlín, e) Česká účetní rada, KRAJSKÉ REGIONÁLNÍ CENTRUM - REGION BESKYDY, Slévárenská 402/9, Ostrava, f) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum - Region Labe, Velká hradební 484/2, Ústí nad Labem, g) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum - Region Krušnohoří, Velká hradební 484/2, Ústí nad Labem, h) Krajské regionální centrum REGION EGRENSIS, Sokolovská 875/167, Karlovy Vary, i) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum pobočka Hradec Králové, Josefská 612/15, Brno, j) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum pobočka Rychnov nad Kněžnou, Josefská 612/15, Brno, k) Česká účetní rada, Krajské regionální centrum pobočka Náchod, Josefská 612/15, Brno, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasačních stížnostech žalobců a) až k) proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 A 48/2014 – 80,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se zamítají.**
- II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

I. Průběh dosavadního řízení

Rozhodnutím ze dne 31. 12. 2013, č. j. MV-16512-202/VS-2008, žalovaný rozpustil podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, tehdejší občanské sdružení Česká účetní rada, IČ: 26983567, a zároveň jeho organizační jednotky, které

byly ve smyslu § 6 odst. 2 písm. e) uvedeného zákona oprávněny jednat svým jménem (dle bodu 6 stanov občanského sdružení se jednalo o organizační jednotky, které ve svém názvu obsahovaly označení „Krajské regionální centrum“).

Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci u Městského soudu v Praze obsahově totožné žaloby, jimiž se domáhali zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného. Poté, co městský soud jednotlivé žalobce vyzval k úhradě soudního poplatku, žalobci požádali o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce z řad advokátů. Žádosti shodně odůvodnili svými neutěšenými majetkovými poměry, které jim neumožňují zaplatit soudní poplatek za řízení o žalobě ve výši 3000 Kč. Uvedli, že se dlouhodobě potýkají s problémy, které byly částečně vyvolány trestním stíháním jejich statutárního orgánu, které bylo završeno jeho uvězněním a následným vyrabováním sídla občanského sdružení (nyní spolku), které policie nezajistila. Podaná trestní oznámení pak policie odložila s tím, že nebylo možné zjistit pachatele. Škoda, která občanskému sdružení vznikla, byla vyčíslena na cca 2,5 mil. Kč. Současně došlo ke ztrátě podstatné části dokumentace, zejména elektronické. Všechny tyto události měly negativní vliv na řádné fungování žalobců. Od poloviny roku 2012 se žalobcům podařilo obnovit některé činnosti, týkající se zejména sdružovací agendy. Rozpuštění občanského sdružení napadeným rozhodnutím je dle názoru žalobců neadekvátním postupem, při kterém žalovaný chyboval. Ignoroval podání sdružení (změny stanov) a nezaslal statutárnímu orgánu sdružení upozornění na možné rozpuštění. Protože postavení žalobců je s ohledem na vydání napadeného rozhodnutí právně nejisté, nelze připustit zatížení jejich rozpočtu další finanční výpomocí. Současná hotovost v pokladně spolku nedosahuje ani výše vyměřeného soudního poplatku. Žalobci dále uvedli, že nevlastní žádný nemovitý majetek a movité věci v jejich vlastnictví nemají téměř žádnou tržní hodnotu a jsou již účetně odepsány. Z jejich výtežku by nebylo možné zaplatit ani část poplatku. O podstatnou část majetku vedou žalobci řadu soudních sporů, neboť je v držení třetích subjektů. Vzhledem k neutěšeným majetkovým poměrům, které jim znemožňují zajištění právní pomoci na vlastní náklady, žalobci rovněž navrhli, aby jim soud ustanovil zástupce z řad advokátů, který by dostatečně a s odbornou péčí hájil jejich práva. K žádostem žalobci přiložili příznání k dani z příjmů právnických osob, potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro účely řízení před městským soudem a výroční zprávy.

Městský soud usnesením ze dne 5. 9. 2014, č. j. 9 A 48/2014 - 54, spojil uvedené žaloby ke společnému projednání pod sp. zn. 9 A 48/2014 a v dalším řízení pak usnesením ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 A 48/2014 - 80, zamítl žádosti žalobců o osvobození od soudních poplatků a návrhy na ustanovení zástupce. Žádostem ani návrhům nevyhověl, protože dle jeho přesvědčení představovaly zneužití práva daného § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V odůvodnění svého usnesení přitom městský soud vycházel zejména z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publikovaného pod č. 2099/2010 Sb. NSS.

Neříznivou finanční situaci si žalobci podle názoru městského soudu zavinili sami. Stanovy občanského sdružení totiž předpokládaly celou řadu rozsáhlých a organizačně náročných aktivit, jako je spolupráce se státními orgány a orgány Evropské unie v oblasti účetních předpisů a standardů, certifikace účetních poradců, pořádání pravidelných seminářů aj. Občanské sdružení vytvořilo složitou strukturu čítající více než 160 organizačních jednotek, přičemž k zajištění chodu těchto aktivit muselo mít sdružení dostatečné finanční prostředky. Nedostatek finančních prostředků potom vyvolával otázku, zdali občanské sdružení mělo nějaké příjmy ze zdrojů, které předpokládaly stanovy (zápisné, členské příspěvky, dotace, dary, příjmy z vlastní odborné a vzdělávací činnosti).

Dle městského soudu přitom nemůže obstát tvrzení žalobců, že jednou z příčin finančních potíží bylo trestní stíhání a zadržení J. Š., statutárního orgánu občanského sdružení.

pokračování

Jmenovaný byl stíhán a odsouzen po právu (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2009, č. j. 47 T 9/2008 - 2804, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 9 To 79/2010) za podvody, které spáchal v pozici předsedy správní rady občanského sdružení. Jmenovaný dle citovaných rozsudků pod zástěrkou občanského sdružení uzavíral kupní smlouvy, přestože věděl, že občanské sdružení nemá dostatek prostředků a již z předchozích nákupů dluží jiným dodavatelům vysoké částky. Takto J. Š. vylákal od dodavatelů četné zboží, zejména nábytek a elektroniku, často s nepravdivým tvrzením, že má financování zajištěno z grantů a dotací od EU.

Žalobci dále nijak nedoložili tvrzení o škodě ve výši cca 2,5 mil. Kč, která jim údajně vznikla vyrabováním sídla občanského sdružení, neboť policie po zatčení J. Š. sídlo nestřežila, ani tvrzení o obnovení některých činností od poloviny roku 2012. Ačkoli stanovy občanského sdružení předpokládaly celou řadu zdrojů, finanční situace sdružení prokázala, že nebylo z těchto zdrojů čerpáno dostatečně. Navíc se jednalo o dlouhodobý stav, jelikož občanské sdružení nemělo dostatek finančních prostředků ani k úhradě dluhů již v letech 2006 a 2007, kdy J. Š. páchal jménem občanského sdružení podvody, a nemá je ani nyní. Majetkové poměry žalobců (způsob vyřizování činností a financování jejich potřeb) jsou tedy evidentně nastaveny tak, že žalobci dlouhodobě setrvávají ve stavu bez dostatečných prostředků.

Městský soud závěrem uvedl, že přesvědčení žalobců o nezákonnosti napadeného rozhodnutí je při rozhodování o osvobození od soudních poplatků irelevantní. Za situace, kdy občanské sdružení, jehož organizačními jednotkami žalobci jsou, v minulosti prokazatelně sloužilo jako zástěrka pro páchaní rozsáhlé trestné činnosti, již se jménem sdružení dopouštěl J. Š., jenž podvodným jednáním způsobil poškozeným škodu v řádu několika milionů korun (viz výše citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 9 To 79/2010), a rovněž s přihlédnutím k tomu, že žalobci vlastní vinou dlouhodobě setrvávají ve stavu bez dostatečných prostředků, nelze žádost žalobců o přiznání osvobození od soudních poplatků posoudit jinak než jako zneužití práva na osvobození od soudního poplatku podle § 36 odst. 3 s. ř. s.

Městský soud rovněž podotkl, že více než 150 žalob podaných organizačními jednotkami je totožného obsahu jako žaloba občanského sdružení, která je vedena u městského soudu pod sp. zn. 9 A 13/2014. Ke zrušení rozhodnutí žalovaného by přitom postačovalo, aby byla shledána důvodnou právě žaloba občanského sdružení, neboť by nepochybně měla dopad i na právní postavení žalobců jakožto organizačních jednotek sdružení. Další žaloby jsou tedy fakticky nadbytečné, zvláště jsou-li obsahově shodné. Trvají-li žalobci na tom, aby se soud přesto jejich žalobami věcně zabýval, je dle městského soudu spravedlivé po žalobcích požadovat zaplacení soudního poplatku.

Z důvodu zamítnutí žádostí o osvobození od soudního poplatku žalobci nesplnili ani podmínky pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. V daném případě byly žaloby formulovány dostatečně určitě a srozumitelně, měly zákonné náležitosti, byly způsobilé k projednání a uplynula zákonem stanovená lhůta pro jejich rozšíření o další žalobní námítky. Městský soud proto shledal, že není splněn ani požadavek nezbytné potřebnosti ustanovení zástupce.

II. Obsah kasační stížnosti, přípis městského soudu

Žalobci (dále jen „stěžovatelé“), jejichž jménem ve všech případech jedná J. Š., napadli uvedené usnesení městského soudu kasačními stížnostmi, v nichž namítali, že přestože doložili nedostatek finančních prostředků, městský soud jejich žádostem nevyhověl z důvodu zneužití práva daného § 36 odst. 3 s. ř. s. Tímto nařčením se stěžovatelé cítili být dotčeni a uvedli, že

žalovaný svým rozhodnutím „zlikvidovat“ činnost 160 organizací, což mělo vliv na jejich fungování. Tato skutečnost jim dle jejich názoru nemůže být přičítána k tíži. Stěžovatelé proto žádali soud, aby nespojoval jejich činnost s protiprávním jednáním jejich statutárního orgánu jako fyzické osoby nebo zástupce jiné „firmy“. Statutární orgán stěžovatelů spáchal trestný čin spočívající v nezaplacení více jak 20 faktur v letech 2005 až 2007, od února 2008 byl ve vazbě a v roce 2009 byl odsouzen. Naproti tomu organizační jednotky vznikaly od konce roku 2008 do června 2009. Organizační jednotky s vlastní právní subjektivitou dle přesvědčení stěžovatelů nemohou nést odpovědnost za dění předcházející jejich vzniku, a proto nemohly krýt jakoukoli činnost statutárního orgánu v době, kdy ještě neexistovaly. Stěžovatelé dále uvedli, že zohlednění trestné činnosti statutárního orgánu je mimo rámec zákonné úpravy podmínek pro osvobození od soudního poplatku. Pokud rovněž žádali o ustanovení zástupce, neměl městský soud přehlédnout deklarované příjmy, stav finančních prostředků a možnost si prostředky opatřit. Závěrem stěžovatelé vyslovili údiv nad tím, že městský soud považoval za projev zneužití práva skutečnost, že podané žaloby více než 150 organizačních jednotek byly obsahově totožné s žalobou občanského sdružení; stěžovatelé si zvolili tento postup z právní opatrnosti. Městský soud mohl spojit všechny žaloby ke společnému řízení a informovat o tom stěžovatele. Městský soud ale žaloby nelogicky spojil do několika skupin. Z výše uvedených důvodů stěžovatelé navrhli, aby zdejší soud nadepsané usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasačním stížnostem nevyjádřil.

Městský soud ve svém přípisu ze dne 3. 11. 2014, jenž přiložil k předávanému spisovému materiálu, uvedl, že při rozhodování o osvobození od soudního poplatku nemohl odhlédnout od skutečnosti, že všichni stěžovatelé jsou organizačními jednotkami občanského sdružení, jehož jménem se J. Š. dopouštěl rozsáhlé majetkové trestné činnosti. Stěžovatelé se proto nemohou tvářit, že s trestnou činností jmenovaného nemají nic společného. Jak v řízení před soudem, tak i v současné době za občanské sdružení (spolek) a také za všechny jeho organizační jednotky (pobočné spolky) jedná právě J. Š. Městský soud dále nemohl všechny žaloby spojit ke společnému projednání, protože různé žaloby vyžadovaly odlišné procesní postupy (některé žaloby byly podány vícekrát a jiné podaly organizační jednotky bez právní subjektivity). V závěru ledna 2014 napadlo městskému soudu cca 230 žalob od organizačních jednotek daného občanského sdružení, jejichž sloučení by vzhledem k výše uvedenému bylo krajně nevhodné a v žádném případě by nevedlo k urychlení řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že kasační stížnosti jsou podány včas, neboť byly podány ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a jsou podány osobami oprávněnými, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z nichž napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud v daném případě netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnosti ani na povinném zastoupení stěžovatelů advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudního poplatku, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, www.nssoud.cz, rozsudek

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Asz 27/2004 - 41, publikovaný pod č. 486/2005 Sb. NSS). Kasační stížnosti lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat a jedná se zároveň o kasační stížnosti přípustné.

Nejvyšší správní soud tedy posoudil kasační stížnosti v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné.

Obsahově totožnými kasačními stížnostmi se Nejvyšší správní soud již zabýval ve svém rozsudku ze dne 8. 1. 2015, č. j. 4 As 202/2014 - 70, dostupném na www.nssoud.cz, v němž zdejší soud projednával kasační stížnosti jiných organizačních jednotek téhož občanského sdružení. Nejvyšší správní soud se i v nyní projednávané věci ztotožňuje se závěry, které v citovaném rozhodnutí vyslovil čtvrtý senát tohoto soudu, a neshledává důvod, proč by se od nich měl odchýlit.

Nejvyšší správní soud souhlasí i s posouzením městského soudu, že žádosti stěžovatelů o osvobození od soudních poplatků představují v nyní projednávané věci případ zneužití práva ze strany stěžovatelů, kterému nelze poskytovat ochranu. Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Tento druh osvobození od soudních poplatků je upraven v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce tohoto ustanovení především vyplývá, že účastník může být zčásti a zcela výjimečně plně osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Mimo toto ustanovení se dílčím způsobem aplikuje za použití § 64 s. ř. s. rovněž § 138 o. s. ř., který pamatuje na situace, kdy uplatňování nebo bránění práva před soudem nese znaky svévole (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, www.nssoud.cz, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publikovaný pod č. 2601/2012 Sb. NSS).

Jak městský soud, tak následně i čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu ve svých rozhodnutích vycházely zejména z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, publikovaného pod č. 2099/2010 Sb. NSS, v němž rozšířený senát judikoval, že „[p]ři posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků soud podle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. zkoumá, zda právnická osoba má dostatečné prostředky. Pokud právnická osoba vědomě uspořádá svoji činnost tak, aby dlouhodobě setrvala bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze takovou právnickou osobu zpravidla osvobodit od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.“.

Obdobně i v projednávaném případě vyvstaly pochybnosti, zda je nemajetnost stěžovatelů reálná, respektive zda se nejedná o úmyslné nastavení organizačních poměrů stěžovatelů ve smyslu shora citované judikatury. Ačkoli předmětem sporu je další existence stěžovatelů, celá řada indicií nasvědčuje tomu, že stěžovatelé úmyslně nastavili svoje vnitřní poměry tak, že nejsou schopni soudní poplatek uhradit. Tyto pochybnosti stěžovatelé nevyvrátili ani ve svých kasačních stížnostech.

Ve shora citovaném rozsudku č. j. 4 As 202/2014 – 70 čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu konstatoval:

„[21] Stěžovatelé prvně namítají, že byli neoprávněně nařčeni ze zneužívání práva, přičemž nesouhlasí s tím, že městský soud vzal v potaz trestnou činnost jejich statutárního orgánu. K tomu je třeba zdůraznit,

že z pravomocných rozhodnutí trestních soudů (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2009, sp. zn. 47 T 9/2008, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 9 To 79/2010) vyplývá, že J. Š. páchal v letech 2005 až 2007 trestnou činnost (podvody), kdy celková škoda způsobená třetím osobám dosahuje téměř 10 milionů Kč. Tuto trestnou činnost páchal J. Š. především prostřednictvím občanského sdružení Česká účetní rada. Stěžovatelé (prostřednictvím svého statutárního orgánu – odsouzeného J. Š.) tedy nemohou tvrdit, že městský soud jim nesprávně přičítá protizákonnou činnost jiné osoby. Na tomto závěru nemění nic ani to, že někteří ze stěžovatelů vznikli až poté, co byla tato zdokumentovaná trestná činnost páchána. Jakkoli organizační složky občanského sdružení, u nichž to stanovy předvídají, mají právní subjektivitu, nelze je považovat za osoby zcela nezávislé na sdružení, jehož jsou organizační složkou. Naopak organizační složky sdílejí právní osud sdružení jako celku.

[22] Městský soud dále správně vycházel z uspořádání majetkových poměrů stěžovatelů, když nebledě na faktickou finanční situaci shledal rozpory v deklarované aktivitě stěžovatelů a jejich příjmech. Zatímco stěžovatelé uvádějí jako předmět činnosti řadu odborných a organizačně náročných aktivit (jejich výčet je obsažen na str. 9 až 11 jednotlivých žalob) a jsou součástí rozsáhlé sítě organizačních složek občanského sdružení Česká účetní rada, tvrdí všichni shodně, že jejich příjmy nepostačují na úhradu soudních poplatků. Stav stěžovatelů tak v kontextu jejich popisované činnosti vzbuzuje důvodné pochybnosti ohledně prezentované a skutečné situace, což je indicií pro bližší zkoumání, zdali není nemajetnost stěžovatelů důsledkem záměrného nastavení organizační struktury. Záměrné nastavení organizační struktury lze v posuzované věci spatřovat především ve zřízení velmi rozsáhlé a nepřehledné struktury mnoha desítek organizačních složek sdružení, aniž by to bylo věcně odůvodnitelné (např. počtem členů, regionálními aktivitami apod.), naopak se nabízí myšlenka, zda takto složitá a rozsáhlá struktura nebyla vytvořena za účelem znepréhlednění účetních a finančních operací a nemožnosti zjištění skutečných majetkových poměrů sdružení, případně zda nebyly početné organizační složky vytvořeny za účelem „rozředění“ finančních zdrojů a majetku tak, aby bylo dosaženo „nemajetnosti“ jednotlivých právnických osob. Za takové situace nesli stěžovatelé důkazní břemeno k prokázání, že jejich nemajetnost byla oprávněná. Jinými slovy, museli prokázat, že jejich nemajetnost byla pouze aktuální a nejednalo se o průvodní jev, který je navzdory finanční náročnosti jejich činnosti provázel po delší dobu fungování.

[23] Nejvyšší správní soud vycházel z tvrzení, která stěžovatelé předložili v žádosti o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelé spatřovali příčinu finančních problémů v trestním stíhání a uvěznění jejich statutárního orgánu, v důsledku něhož bylo „vyrabováno“ sídlo občanského sdružení, přičemž stěžovatelé tuto skutečnost nijak nedoložili. Stěžovatelé poukazovali na jejich snahu o obnovu sdružovací činnosti a na problémy se „střednědobým stabilizačním plánem“, který měl pomoci vyřešit majetkové potíže, ale byl narušen rozhodnutím žalovaného; nijak ale neosvětlili, jaké důsledky mohly tyto kroky mít pro jejich finanční situaci. Nejvyšší správní soud shledal citované výroky za obecná tvrzení, která ale stěžovatelé ničím nepodložili; v důsledku toho neunesli důkazní břemeno. Městský soud proto rozhodl správně, pokud stěžovatele neosvobodil od úhrady soudních poplatků a zároveň jim neustanovil právního zástupce.

[24] Nejvyšší správní soud se dále ztotožňuje i se závěrem městského soudu, který poukázal na zbytečnou mnohost žalob identického obsahu. Je zjevné, že pokud se ukáže správným tvrzení stěžovatelů, že napadené rozhodnutí žalovaného je nezákonné, pak by dostatečná soudní ochrana proti rozhodnutí o rozpuštění sdružení byla zajištěna již samotnou žalobou občanského sdružení (otázka osvobození samotného sdružení nebyla Nejvyšším správním soudem v této věci posuzována). Žaloby organizačních jednotek jsou pak nadbytečné, zejména pokud je obsah jednotlivých žalob identický a všechny žaloby byly podány fakticky jedinou osobou – J. Š. Městský soud potom srozumitelně zdůvodnil požadavkem odlišného procesního postupu v jednotlivých případech, proč žaloby rozčlenil do různých skupin, které pak spojil ke společnému projednání.“

Na citované odůvodnění čtvrtého senátu Nejvyšší správní soud odkazuje i v této věci a souhlasí rovněž se závěrem městského soudu, že podávají-li jednotlivé organizační jednotky (pobočné spolky) za těchto podmínek více jak 150 nadbytečných, obsahově totožných žalob, je spravedlivé po nich požadovat úhradu soudního poplatku. V opačném případě by přiznání osvobození mohlo být považováno za narušení principu rovnosti, neboť by občanská sdružení

pokračování

(spolky), která účelově vytvoří nemajetné organizační jednotky (pobočné spolky), měla snadnější přístup k soudu, a mohla by se opakovaně domáhat přezkumu týchž rozhodnutí. Vznikl by zde prostor k neúměrnému zatěžování soudního systému prostřednictvím fiktivních právnických osob nemajících jakýkoliv personální substrát. Za stěžovatele i občanské sdružení (spolek) dle dokumentů, které má Nejvyšší správní soud k dispozici, v daném případě jedná pouze jediná osoba, a to J. Š. Jmenovaný vystupuje i jako statutární orgán - krajský účetní rada jednotlivých organizačních jednotek. Za stěžovatele taktéž předkládal veškerá podání, vypracovával přiznání k dani z příjmů právnických osob, potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, výroční zprávy, účetní závěrky a rozpočty. Stejně tak (jak plyne z napadeného rozhodnutí žalovaného) žádal i o přidělení identifikačního čísla za veškeré organizační jednotky. Z daňových přiznání předložených stěžovateli lze dále dovodit, že uvedené organizační jednotky měly pouze jednoho zaměstnance (tj. s největší pravděpodobností právě jejich krajského účetního radu – J. Š.), přičemž rozpočty jednotlivých stěžovatelů počítaly s ročními mzdovými výdaji ve výši 60 000 Kč na právě jeden čtvrtinový úvazek.

Nejvyšší správní soud tak musí konstatovat, že městský soud oprávněně dospěl k závěru, že za dané situace je zcela namístě stěžovatelům nepřiznat osvobození od soudních poplatků. Panují-li takto závažné pochybnosti o majetkových vztazích žadatelů o osvobození od soudního poplatku, které nejsou přesvědčivě vyvráceny, nelze těmto subjektům přiznat dobrodiní osvobození od soudního poplatku i přesto, že na základě předložených podkladů se mohou formálně jevit jako nemajetní.

Tím spíše platí tento závěr, jsou-li žaloby stěžovatelů vzhledem k samostatné žalobě občanského sdružení (spolku) nadbytečné. Mělo by být především na tomto subjektu, aby prokázal, že nemá dostatečné finanční prostředky, a vyvrátil případné pochybnosti o účelovém setrvávání bez dostatečných finančních prostředků.

IV. Závěr a náklady řízení

Nejvyšší správní soud tedy dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné, a proto je v souladu s § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasačních stížnostech, z obsahu spisu však plyne, že mu žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. ledna 2015

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu